

FULL d'INNOVACIÓ DOCENT en EDUCACIÓ SUPERIOR

SUMARI

«Avui parlem...»

- El nou pla de formació de l'IDES

«Què en podeu dir de...»

- IV Jornades d'Innovació Docent

«Coneixes...?»

- El GI-IDES Aprenentatge basat en problemes (PBL)

«Informacions»

- V Congrés de Docència Universitària i Innovació: CIUDI

- Pla de formació: gener-febrer de 2008

UAB

Universitat Autònoma
de Barcelona

AVUI PARLEM...

El nou pla de formació de l'IDES

La formació del professorat s'ha cristal·litzat com una eina d'acompanyament en el procés de canvi (titulacions pilot) al llarg d'aquests darrers quatre anys. L'EEES suggereix certes formes de portar a terme el procés d'ensenyament-aprenentatge que sovint no s'han pogut desenvolupar a causa de les característiques dels plans d'estudis vigents. L'actual Reial decret 1393/2007 sobre ensenyaments universitaris oficials brinda una oportunitat per redissenyar els estudis de grau, de postgrau i de doctorat des d'una formació per competències. Aquest nou escenari ens ha portat a reorganitzar la formació dirigida als docents a partir de l'anàlisi de les necessitats detectades i tenint en compte els suggeriments aportats pels mateixos docents. En aquest sentit, el nou pla de formació s'estructura a partir de quatre pilars formatius:

1. Formació genèrica
2. Programa de formació docent en educació superior
3. Formació «a mida»
4. Formació de seguiment

1. Formació genèrica

Cursos d'introducció

La finalitat dels cursos d'introducció és oferir una formació inicial als docents que els permeti obtenir una visió global dels elements clau del nou procés d'ensenyament-aprenentatge per assolir una docència de qualitat en el nou Espai Europeu d'Educació Superior.

Tallers de nivell 1

Els tallers de nivell 1 tenen com a objectiu oferir al professorat de la UAB diverses metodologies d'ensenyament-aprenentatge i sistemes d'avaluació que els ajudin a implementar iniciatives d'innovació i de millora de la qualitat de l'activitat docent, dins el marc de la convergència universitària europea.

Tallers de nivell 2

Els tallers de nivell 2 permeten al professorat de la UAB aprofundir en la implementació de

noves metodologies actives i en la utilització de diverses eines i recursos orientats a desenvolupar accions d'innovació docent a l'aula.

Tallers instrumentals

L'objectiu dels tallers instrumentals és aportar al docent eines pràctiques relacionades, bàsicament, amb les tecnologies de la informació i la comunicació i amb el desenvolupament de les competències personals que li permetin millorar la qualitat de la seva docència.

2. Programa de Formació Docent en Educació Superior (FDES)

El FDES és un programa d'acreditació en formació docent en educació superior. Té com a finalitat potenciar les competències docents del professorat de la Universitat referides a la planificació del procés d'ensenyament-aprenentatge, la utilització d'estratègies i recursos didàctics i el sistema d'avaluació dels estudiants, en el marc de l'EEES.

3. Formació «a mida»

Atès que les característiques i les necessitats de les titulacions, dels departaments o de les facultats no sempre són equiparables, l'IDES organitza plans de formació i d'assessorament específic («a mida») per al seu professorat. La durada i els continguts es programen a partir de les demandes de qui ho sol·licita.

4. Formació de seguiment (POST-FDES)

Alguns dels objectius bàsics del Pla de formació de l'IDES són: garantir suport als docents que implementen accions d'innovació, dur a terme un seguiment de les activitats formatives realitzades, aprofundir en les experiències metodològiques implementades i oferir una formació permanent i actualitzada d'acord amb les necessitats docents.

Tota la informació referent als continguts, a la tipologia i als horaris dels cursos la trobareu a: www.uab.cat/ides

Sarai Sabaté
Àmbit de formació

QUÈ EN PODEU DIR DE...

IV Jornades d'Innovació Docent

Els dies 13 i 20 d'abril de 2007 van tenir lloc, a l'edifici del Rectorat, les IV Jornades d'Innovació Docent de la UAB. L'objectiu va ser donar a conèixer les innovacions i les experiències docents que s'estan fent a la nostra universitat amb la finalitat de poder compartir-les, anar millorant la nostra realitat docent i anar construint entre tots el camí cap a l'EEES.

Els eixos temàtics al voltant dels quals es va desenvolupar el programa van ser:

1. Estratègies d'aprenentatge: metodologies docents, autoaprenentatge, etc.
2. Avaluació dels aprenentatges: sistemes d'avaluació, avaluació continuada, autoavaluació, etc.
3. Recursos virtuals: bimodalitat, semipresencialitat, campus virtual, estudi autònom, etc.
4. Formació per competències: planificació docent, transversalitat, coordinació, etc.

Amb el títol «La formació basada en competències en l'educació superior», el Dr. Miguel Zabalza, catedràtic de didàctica i organització escolar de la Universitat de Santiago de Compostel·la, va impartir la conferència inaugural, on va explicar la importància de formar en competències en una universitat renovada i va remarcar la importància de les condicions organitzatives i curriculars necessàries per formar en competències. El Dr. Miguel Zabalza forma part de la Comissió de Qualitat de la Universitat de Santiago de Compostel·la, és el coordinador de la formació del professorat

universitari de l'ACSUGA (Agència per a la Qualitat del Sistema Universitari Gallec) i forma part del Comitè Executiu de la Xarxa-U (Xarxa de Docència Universitària) i del consell editorial de la seva revista, entre d'altres.

Les Jornades van tenir com a novetat la creació del **racó per a la presentació de programari i de materials digitalitzats docents innovadors**, on els professors van poder exposar i demostrar de forma interactiva programari d'innovació docent, plataformes per a la docència, laboratoris virtuals, utilitzacions específiques del campus virtual, etc. En aquest racó, els autors van presentar els seus treballs mitjançant pissarres interactives cedides per les marques Hitachi, Toshiba i Abacus.

Durant les Jornades també es va fer una demostració de les darreres versions de les pantalles interactives i els participants van poder utilitzar les Tablet PC cedides per les marques abans esmentades.

En total, hi van assistir 173 professors. El quadre següent conté el nombre de comunicacions presentades a cada eix:

	Comunicacions orals	Pòsters	Programari	TOTAL
Estratègies d'aprenentatge	15	12	0	27
Avaluació d'aprenentatges	8	5	1	14
Recursos virtuals	16	4	13	33
Formació per competències	8	0	0	8
Total	47	21	14	82

Aquestes xifres mostren que les Jornades van servir, entre d'altres, per a la difusió de vuitanta-dues estratègies d'aprenentatge innovadores i per aprofundir, juntament amb els assistents a la presentació, en el seu estudi i, sobretot, en la seva difusió.

Els coordinadors de les taules temàtiques van ser professors responsables d'algun projecte d'innovació o de millora de la qualitat docent (MQD) finançat pel DURSI o per la UAB: Josefina Caminal, Hortènsia Curell, Carme de la Mota, Rita Estrada, Felicity Hand, Enric Martí, Joan Lluís Pérez, Gemma Puigvert, Sergi Robles, Lluís Ribas, Tatiana Rovira i David Urbano. Els projectes coordinats per aquests són els es van presentar a les Jornades com a exemples d'innovació i de millora de la nostra activitat docent.

El racó de presentacions de programari va ser coordinat per professors altament implicats

en el desenvolupament del programari innovador docent i en la utilització del maquinari de pissarres interactives: Carles Dorado, Valentín Martín i Jordi Pons.

Tots els actes de les Jornades que es van fer a la sala d'actes es van retransmetre en directe a través de la pàgina web de l'IDES (<http://www.uab.es/ides>), a la qual es van connectar nombrosos professors de la UAB que no podien assistir de forma presencial a les Jornades, així com també professors d'altres universitats catalanes, europees i de la resta del món.

Els continguts de les Jornades, la conferència i el text complet de les comunicacions es publicaran en un CD-ROM amb ISBN que també contindrà, en format PDF, els pòsters que s'hi van presentar i els materials digitalitzadors innovadors, com també l'accés a les pàgines web o a les plataformes virtuals presentades a les Jornades.

CONEXES...?

GI-IDES aprenentatge basat en problemes

(*problem based learning - PBL*)

L'aprenentatge basat en problemes (ABP) és una metodologia d'aprenentatge coherent amb les directrius de la creació de l'EEES, que requereix el desenvolupament de competències que faciliten que els estudiants siguin més autònoms a l'hora de gestionar el seu procés d'aprenentatge i més hàbils per treballar en grup i en l'aprenentatge basat en situacions o escenaris de rellevància en l'entorn futur de l'estudiant.

Des del seu inici fa quaranta anys a la Universitat McMaster del Canadà, l'ús de l'ABP s'ha estès àmpliament a l'educació de professionals i també a l'educació d'estudiants d'altres disciplines. La seva implementació s'ha portat a terme en diferents formats, fet que ha donat lloc a l'obtenció de molta informació. La nombrosa bibliografia sobre ABP inclou publicacions descriptives sobre la seva implementació així com també estudis comparatius i de metaanàlisi de la seva literatura.

Amb aquesta perspectiva, a l'IDES s'ha constituït un grup d'interès sobre l'ABP (GI-IDES ABP), amb els objectius següents:

- Elaborar el manual *Eines d'innovació docent en educació superior. L'aprenentatge basat en problemes*, amb exemples que il·lustrin algunes experiències de l'ús de l'ABP.
- Organitzar seminaris en línia sobre l'ABP.

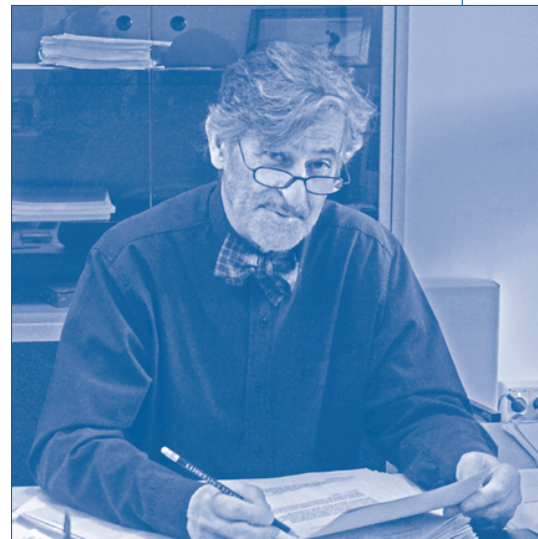
- Participar en les activitats formatives que ofereix l'IDES.
- Ser un grup que ofereix un servei de consultoria sobre l'aplicació de diverses modalitats de l'ABP.

Són membres d'aquest grup interdisciplinari i interuniversitari:

Amb motiu de la celebració del V Congrés Internacional Docència Universitària i Innovació (CIDUI), que es durà a terme a Lleida els dies 2, 3 i 4 de juliol de 2008, el GI-IDES ABP ha proposat l'organització d'un simposi sobre l'ABP com a part del programa.

L'objectiu del Simposi és presentar una perspectiva general sobre el nostre coneixement actual de l'ABP, incloent-hi els avantatges i els riscos que comporta l'aplicació d'aquesta metodologia educativa. En formaran part experts internacionals de l'ABP de les universitats següents:

- Universitat McMaster. Hamilton, Ontario, Canadà.
- Universitat Erasme de Rotterdam. Facultat de Ciències Socials. Països Baixos.
- Universitat de Barcelona. Departament de Dret Mercantil, Dret del Treball i de la Seguretat Social.
- UAB. Escola Universitària d'Infermeria i de Fisioteràpia «Gimbernat».
- UAB. Escola Universitària d'Infermeria de la Vall d'Hebron.

- UAB. Departament de Psiquiatria i de Medicina Legal.
- Universitat Politècnica de Catalunya. Escola Politècnica Superior de Castelldefels.
- UAB. Escola Tècnica Superior d'Enginyeria.
- Universitat Pompeu Fabra. Facultat de Ciències de la Salut i de la Vida.

El programa pretén abastar diferents àmbits de l'ABP, que van des de la reflexió sobre la seva evolució fins a les aplicacions concretes en diferents contextos:

- *Lessons learned after 40 years of implementing PBL*
- Alts i baixos en la implementació de l'ABP en una assignatura
- ¿És possible fer una integració parcial de l'ABP? L'ABP com una oportunitat per a un aprenentatge compartit.
- Història d'un canvi: un currículum integrat amb l'ABP
- Un enfocament ampli i interdisciplinari de l'ABP
- L'aprenentatge basat en projectes d'enginyeria
- ¿És possible implementar l'ABP de forma gradual?

El GI-IDES ABP es reuneix regularment i convida qualsevol docent que tingui experiència en ABP a formar-ne part.

Els centres, departaments, unitats docents, etc. que vulguin rebre assessorament sobre la utilització de l'ABP a la seva docència poden posar-se en contacte amb el seu coordinador o amb l'IDES.

Luis A. Branda
Coordinador GI-IDES ABP
Consultor en ABP
luisalberto.branda@uab.cat

Nom i cognoms	Centre/Facultat/Universitat
Laia Acarín Pérez	Medicina, UAB
Isabel Álvarez Cánovas	Ciències de l'Educació, UAB
Amor Aradilla Herrero	Escola Universitària d'Infermeria «Gimbernat», UAB
Josep-Eladi Baños Díez	Ciències de la Salut i de la Vida, UPF
Josefina Caminal i Homar	Medicina, UAB
Bernardo Castellano López	Medicina, UAB
Maria Cònsul Giribet	Escola Universitària d'Infermeria de la Vall d'Hebron, UAB
Antoni Font Ribas	Dret, UB
M. Teresa Franquet Sugrañes	Ciències Jurídiques, URV
Mónica Kruglianskas	Ciències de la Comunicació
Enric Martí Gòdia	Escola Tècnica Superior d'Enginyeria, UAB.
Valentín Martín Pérez	Medicina, UAB
Carles Rubio García	Escola Universitària Salesiana de Sarrià, UAB
Rosa M. Torrens Sigalés	Escola Universitària d'Infermeria de la Vall d'Hebron, UAB
Glòria Tort Nasarre	Escola Universitària d'Infermeria «Gimbernat», UAB
Miguel Valero García	Escola Politècnica Superior de Castelldefels, UPC

INFORMACIONS

Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior (IDES)

Edifici A
Campus de la UAB
Universitat Autònoma de Barcelona
08193 Bellaterra (Cerdanyola del Vallès)
Tel.: 93 581 41 66
Fax: 93 581 41 67
ides@uab.es
www.uab.es/ides

Equip de la Unitat

Dra. Maite Martínez
Directora

Dra. Elena Añáños
Àmbit d'Innovació
Sarai Sabaté
Àmbit de Formació

Dr. Luis Branda
Consultor en ABP

Núria Marzo
Marta Miró
Sandra Gimbel
Berta Fernández
Equip col·laborador

Jordi Grau
Suport administratiu

Edició i impressió

Servei de Publicacions
de la Universitat Autònoma de Barcelona

IDES

V CONGRÉS DE DOCÈNCIA UNIVERSITÀRIA I INNOVACIÓ: CIDUI

Els dies 2, 3 i 4 de juliol de 2008 se celebrarà a Lleida la cinquena edició del Congrés Internacional de Docència Universitària i Innovació (CIDUI), que té com a títol general EL CANVI EN LA CULTURA DOCENT UNIVERSITÀRIA i l'objectiu de continuar fomentant l'intercanvi d'experiències docents, de millorar la seva activitat i d'afavorir la cooperació entre universitats i xarxes en temes de qualitat i d'innovació docent.

El V CIDUI amplia l'oferta d'activitats, que preferentment formaran part dels àmbits de la metodologia, les plataformes interactives i els materials digitalitzats, el treball en equip dels docents universitaris i la planificació i l'avaluació de la docència per competències.

Es pot participar al CIDUI com a assistent o bé presentant propostes d'experiències docents innovadores en forma de comunicacions orals, pòsters, pòsters electrònics o programari.

Tota la informació del V CIDUI es troba a:

<http://cidui.upc.edu>

PLA DE FORMACIÓ: GENER – FEBRER DE 2008

La Unitat d'Innovació Docent en Educació Superior desenvolupa les activitats de formació durant els mesos de gener i febrer i juny i juliol. A continuació es detallen els cursos que s'ofereixen en la propera edició de formació de 2008.

Curs/Taller	Tipologia actual
Què són les competències? (grup de matí) Què són les competències? (grup de tarda) Què són els ECTS i què impliquen? (grup de matí) Què són els ECTS i què impliquen? (grup de tarda) El paper del docent en l'aprenentatge autodirigit Introducció a les metodologies actives	Cursos d'introducció
Millora les destreses lingüístiques i comunicatives Introducció de la perspectiva de gènere a la docència Aprenentatge basat en problemes (ABP) Aprenentatge basat en projectes Adaptar les assignatures a ECTS. Què hem de fer? ABP en grups nombrosos Redacció d'ítems en les proves de qualitat Confecció de guies docents Treball en equip Avaluació de competències Introducció a l'aprenentatge cooperatiu Disseny de competències Com s'avaluen els aprenentatges? Carpeta de l'estudiant	Tallers de nivell 1
ABP II Aprenentatge cooperatiu II Com es dissenyen casos/ escenaris	Tallers de nivell 2
Wiki com a eina d'aprenentatge en l'EEES Power Point com a recurs didàctic Campus Virtual 2008 Educació de la veu i foniatria Moodle en l'EEES: una plataforma d'aprenentatge electrònic lliure Gestió del temps Pàgines web com a recurs didàctic Pràctiques sobre el discurs oral Creativitat docent en l'ús dels recursos didàctics	Tallers instrumentals

Criteris d'inscripció

- El Pla de Formació Permanent de l'IDES és a l'abast del personal docent de la UAB
- Les inscripcions es fan a través de la pàgina web de l'IDES (www.uab.es/ides)
- Els docents que fan el Programa FDES ho han d'especificar en el moment de la inscripció.

Dates de la formació

- Del 28 de gener al 15 de febrer

Horaris de la formació

- De 9 a 13 h i de 15 a 19 h (amb alguna excepció)

La informació completa del Pla de Formació es troba a: www.uab.es/ides

